

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
ОВЛАШЋЕНИ РЕВИЗОР
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2023. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 10:
НАПРЕДНО УПРАВЉАЧКО РАЧУНОВОДСТВО

I – ЕСЕЈИ

Есеј број 1 - О ОБРАЧУНУ ТРОШКОВА НА БАЗИ АКТИВНОСТИ

Смјернице за одговор:

Образложити појам и разлоге настанa овог концепта обрачуна и његове кључне карактеристике; образложити појам и садржај концепта хијерархије трошкова; образложити кључна питања која су у фокусу обрачуна трошкова на бази активности; навести и укратко описати фазе примјене обрачуна трошкова на бази активности, као и кључне користи од употребе обрачуна трошкова на бази активности, те недостатке овог система обрачуна трошкова; навести најважније индикаторе који детерминишу потребу промјене традиционалног система обрачуна трошкова.

Одговор:

Есеј број 2 - Образложите везу између одлуке о цијенама и управљања трошковима

- a) Објасните три главна утицаја на доношење одлука о цијенама и разлику између дугорочног и краткорочног одлучивања о цијенама. (5 бодова)
- b) Доношење одлука о цијенама кориштењем TARGET COSTING-а и уважавањем трошкова животног вијека производа. (5 бодова)
- c) Објасните појмове трошкова који додају (VAC) и оних који не додају вриједност (NVAC), фиксираних или закључаних трошкова и улогу трошкова животног вијека производа код доношења одлука о цијенама. (5 бодова)
- d) Алтернативни приступи одређивању цијена на дуги рок уз детаљно појашњење и примјер одређивања цијена методом трошкови плус. (5 бодова)

ОЧЕКИВАНИ ОДГОВОРИ:

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Предузећа „А“ планира да организује производни процес по принципу „управо на вријеме“, што би подразумевало додатне трошкове од 150.000 н.ј. на годишњем нивоу. У предузећу превиђају да би користи од оваквог система организовања производње биле садржане у следећим очекиваним уштедама:

- вриједност просјечних залиха би била смањена са 900.000 н.ј. на 200.000 н.ј.
- трошкови осигурања залиха и неопходног простора за њихово складиштење били би смањени за 30% (њихова тренутна вриједност је 200.000 н.ј.),
- већа пажња посвећена квалитету залиха, што је претпоставка примјене концепта „управо на вријеме“ довела би до смањења трошкова поновне обраде и корекције учинака за 20% (тренутни трошкови поновне обраде су 350.000 н.ј.),
- побољшање квалитета би омогућило повећање продајне цијене за 3 н.ј. по комаду, а тренутна продајна цијена је 30 н.ј./ком. готовог производа.

Поред наведених података познато је да предузеће продаје 30.000 комада готових производа годишње, те да је очекивана стопа поврата на средства ангажована у залихама 12% на годишњем нивоу.

I Организација производног процеса по принципу „управо на вријеме“, омогућила би нето ефекат за предузеће у износу од:

- a) 64.000 н.ј.
- b) 238.000 н.ј.
- c) 154.000 н.ј.
- d) 185.000 н.ј.

Потврда:

II Поред наведених финансијских претпоставки, прије коначне одлуке требало би размотрити и нефинансијске претпоставке:

- a) способност да се дизајнира производ који би користио стандардизоване дијелове,
- b) постојање поузданих добављача – са становишта времена испоруке и са становишта квалитета испоручених учинака,
- c) способност предузећа да испоручује сопствене производе на вријеме и у задатим оквирима квалитета
- d) способност запослених у производњи да обављају различите задатке, попут оних из сегмента одржавања постројења и контроле квалитета производа.

Задатак број 2

Предузеће „ТАС“ користи обрачун трошкова према радном налогу. Предузеће има двије категорије свих директних трошкова: Директни рад и директни материјал, те један збирни трошак индиректних трошкова. База за алокацију индиректних трошкова је трошак директног материјала, а уколико се појаве одступања индиректних трошкова на крају планског периода, распоређују се у складу са стањем на рачунима: Производње у току, Залиха готових производа и Трошкова продатих производа. Познати су нам слиједећи подаци:

Плански и подаци о трошковима производње на крају периода	Планирани трошкови	Остварени трошкови
Трошак директног материјала	1.140 000 КМ	1.160 000 КМ
Трошак директног рада	900 000 КМ	880 000 КМ
Збирни индиректни трошкови	1.700 000 КМ	1.900 000 КМ

Рачуни	Салдо рачуна на крају периода
Производња у току	1.000 000
Готови производи	1.300 000
Трошкови продатих производа	1.700 000
Укупно	4.000 000

Израчунајте:

- а) Стварну и планску стопу индиректних трошкова предузећа „ТАС“ и разлику планских и остварених укупних индиректних трошкова датог периода према планској стопи индиректних трошкова. (10 бодова)**
- б) Распоредите подцијењене индиректне трошкове и утврдите коначне трошкове по појединим рачунима и укупно на крају периода. (10 бодова)**

РЈЕШЕЊЕ:

Задатак број 3

Предузеће производи три производа А, Б и Ц. Производ А се продаје углавном домаћинствима, производ Б је напреднија верзија производа намијењена ширем кругу корисника, а производ Ц је усавршенија верзија углавном намијењена пословним субјектима. Познати су слиједећи буџетирани и стварни подаци производног и продајног микса датих производа за текућу годину:

Буџетирани подаци	А	Б	Ц	УКУПНО
Продајна цијена по јединици	2.400	1.600	10.000	
Варијабилни трошкови по јединици	1.400	1.000	6.000	
Обим продаје	700	100	200	1.000

Стварни резултати за буџетирани период	А	Б	Ц	УКУПНО
Продајна цијена по јединици	2.200	1.300	7.000	
Варијабилни трошкови по јединици	1.000	800	5.000	
Обим продаје	850	150	100	1.100

Израчунајте и прокоментаришите:

- a) Одступање од обима продаје (5 бодова)
- b) Одступање од продајног микса (5 бодова)
- c) Одступање од количине продаје (5 бодова)
- d) Одступање статичног буџета и одступање тржишног учешћа уз слиједеће претпоставке:
 - предузеће је процијенило своје тржишно учешће на 10%,
 - процјена укупне тражње је 10.000 јединица,
 - стварна тржишна тражња је износила 12.222 јединица. (5 бодова)

РЈЕШЕЊЕ:

